

פרשת צו

נושא השבוע: טומאה וטהרה

נושא השבוע

הפסוקים המצוטטים השבוע עוסקים בטהרה המחייבת את הקורבן, ואת הנהנה ממנו באכילה. בשר הקורבן עצמו חייב להישאר בטהרתו, ולכן צריך המקריב להקפיד לבל יביא את הבשר לידי טומאה. כמו כן, את הבשר הקורבן יכול לאכול רק מי ששרוי בטהרה מוחלטת. האוכל בשר זבח בטומאה יענש במיתה ("ונכרתה הנפש ההיא מעמיה").

סילוק הטומאה נעשה באמצעות טקסים שונים, תלוי בסוג הטומאה. בדרך כלל כללו הטקסים הללו טבילה במים.

חוקי טומאה והטהרה שורשים במסורות ודעות קדומות של האדם בעולם העתיק. מחלות נחשבו לטומאה, ולטומאה ייחסו כוח דמוני - האמינו כי המחלה נגרמת בגלל רוחות רעות. מעשה הריפוי של הכהן היה אם כן סילוקן של הרוחות הרעות באמצעות לחש או השבעה. בדת ישראל המונותאיסטית, לעומת זאת, הסיבה למחלות היא המרי בדברי אלוהים וחוקי הטומאה והטהרה מטרתם מתן יחס של יראת כבוד לאלוהות.

מה פרשה

- הנחיות לכוהנים בענין קורבנות – פרשה זו כוללת פרטים הנוגעים במיוחד לכוהנים בדבר סוגים שונים של קורבנות: העולה, המנחה, החטאת, האשם וזבח השלמים.
- פרשת המילואים – הקדשת אהרן ובניו לעבודה במשכן והקדשת המשכן עצמו על ידי משיחתו בשמן המשחה. בפרשה מתוארים בפרטי פרטים טקס הלבשתם ומשיחתם של אהרן ובניו, והקורבנות שהובאו בשבעת הימים הקרויים "ימי מילואים".

פרשת

האנציקלופדיה התלמודית מסבירה על קצה המזלג את פירוש המושגים "טומאה וטהרה". מעבר להסבר זה ניתן להוסיף כי הטומאה ניתנת להעברה ולכן גוררת איסור מגע בחפץ טמא, איסור שימוש בו, או הוצאה מן החברה ותחומיה אם מדובר באדם טמא. הטהרה היא היפוכה של הטומאה - מצב מתוקן שלפני הטומאה או לאחר סילוקה.

מסיבות מסוימות עלול גוף האדם, בהמה או צמח להיטמא. שני סוגי טומאות עלולים לדבוק באדם, האחת היא טומאה שבאה לו מעצמו כגון צרעת או הפרשות, וטומאה מן הסוג השני - טומאה חיצונית, הבאה כתוצאה משהייה במחיצת מת, מנגיעה באדם טמא או ממגע עם נבלות בעלי חיים. מלבד הטומאות שזכרו לעיל מתוארים בתנ"ך גם סוגי חטאים חמורים כגון עבודת אלילים או זנות כמטילי טומאה בחוטא.

התורה לא מחייבת להישמר מטומאת גוף, אבל הטמא מנודה מכל מגע בקודש, ובפרט מאכילת בשר הקרבן כפי שהזכרנו למעלה. ועל כך האיסור החמור המופיע בפסוקים. האיסור להטמא משמעותי במיוחד לגבי כוהנים, שכן רוב פרנסתם היא מתנות הכהונה במקדש.

מ ד ר ש

מדרש זה מבוסס על פסוק ממשלי: "מִכְסָּה פִּשְׁעוֹ לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעֲזֹב יִרְחָם" (משלי כ"ח 13). הרעיון הטמון בשתי האמירות הוא שמצד אחד אי אפשר להעלים פשע, שכן לבסוף הוא **מתגלה** – על ידי אדם או על ידי ה'. ומצד שני – מי **שהתוודה** על מעשיו והתחרט עליהם, זוכה למחילה. מובן כי המסקנה משני אלו היא כי כדאי להתחרט – ולקבל מחילה על חטאך.

אך מה קורה למי שהודה במעשה אך **בתוך לבו** לא התחרט עליו? למקרה כזה מתייחס המדרש שלנו, תוך השוואתו לעניין ההיטהרות.

כדי שאדם יטהר מטומאה, בזמן **בית המקדש**, היה עליו לטבול **במקווה** של מי-מקור (מי תהום, נהר וכו'...). יש כמות מינימלית של מים שצריכה להיות במקווה כדי שהטבילה תחשב למועילה (ארבעים סאה - כ- 480 ליטר). **ההיטהרות** הייתה חשובה כדי שאדם יוכל להיכנס לבית המקדש, או לאכול מחלקו בקורבנות. אך מה קורה אם אדם **טובל**, אך מחזיק בידו דבר **טמא**? (למשל: שרץ) – הטבילה אינה מועילה כלום! הוא נשאר טמא כיוון שהוא אוהז בדבר טמא!

כך הוא בוידוי: אם אתה מתוודה על מעשה, אך מחזיק אותו עדיין בלבך, ולא מתחרט עליו – אין לוידוי כל ערך!

נושאים לדיון:

- ניתן להקביל בין מדרש זה לאימרה שהתלמידים בוודאי מכירים: "אחד בפה ואחד בלב" - האמירה החיצונית אינה זהה לכוונה. אפשר לשוחח עם התלמידים כיצד הם חשים כאשר הם פוגשים באנשים שהתנהגותם ואמירותיהם החיצוניות שונות מכוונותיהם ומחשבותיהם האמיתיות.

ה ש י ר

השיר הנבחר "**וטהר ליבנו**" הינו קטע מהתפילה. הוא מדבר על טהרה של הלב – הנדרשת בשביל עבודת האל מתוך אמת.

לאחר שעסקנו בנושאים טומאה וטהרה **פיסית**, ניתן להזמין את התלמידים להסביר מה היא לדעתם אותה "**טהרת הלב**" ומה היא "טומאת לב" – והאם יש כזו? יכול להיות מעניין לבחון עם התלמידים מה הקשר בין **טהרה** (טהרת הלב) לבין **אמת** (שבעבודת האל) ועל מה מבוסס קשר הגומלין ביניהם המוצג בשיר.

